

Vlaams
Parlement

stuk **2284** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 14 november 2013 (2013-2014)

Voorstel van resolutie

van de dames Fatma Pehlivan en Sabine Poleyn,
de heer Karim Van Overmeire,
de dames Fientje Moerman en Elisabeth Meuleman
en de heer Boudewijn Bouckaert

betreffende de inspanningen
van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking
met betrekking tot het recht op onderwijs voor meisjes

TOELICHTING

Wereldwijd gaan 65 miljoen meisjes niet naar school (30,7 miljoen meisjes gaan niet naar de lagere school en 34,3 miljoen volgen geen lager middelbaar onderwijs).¹ Miljoenen andere meisjes die wel naar school gaan, leren er door de slechte kwaliteit van het onderwijs zo goed als niets bij.² Niet alleen is dat een schending van hun rechten, het belemmert de toekomstkansen van hele generaties.

Meisjes die naar school gaan, maken immers hun eigen keuzes, hebben later een hoger inkomen, krijgen op een later moment kinderen en kunnen zichzelf beter beschermen tegen geweld.³ Ze zullen niet alleen zelf een beter leven hebben, ook hun kinderen zullen gezonder zijn en langer naar school gaan. Onderwijs voor meisjes remt de bevolkingsgroei, draagt bij tot economische groei en het ontstaan van democratische samenlevingen. Onderwijs voor meisjes is een van de beste manieren om een eind te maken aan armoede en ongelijkheid.

De laatste vijftien jaar gingen steeds meer meisjes naar school. Toch blijven miljoenen meisjes van dat recht verstoken. Daar zijn verschillende redenen voor. Naast een gebrek aan scholen in bepaalde landen en streken en de slechte kwaliteit van het onderwijs waardoor ouders en kinderen het nut van naar school gaan niet inzien, hebben meisjes te kampen met een aantal specifieke barrières die hun de toegang tot onderwijs ontzeggen. Het gaat daarbij onder andere over tienerzwangerschappen, huwelijken op jonge leeftijd en (seksueel) geweld tegen meisjes op en op weg naar school.

De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking kan onzes inziens verschillende maatregelen nemen die bijdragen tot het realiseren van het recht op onderwijs van meisjes in het Zuiden, vooral gebruikmakend van de grote Vlaamse expertise op het domein van onderwijs en vorming. Die expertise werd bij ons bovendien sterk ontwikkeld door de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB). De VVOB heeft zich de voorbije jaren geherpositioneerd tot een sterke organisatie die gespecialiseerd is in het begeleiden van staten in het Zuiden bij het ontwikkelen van een sterk kwalitatief onderwijsbeleid.

In de eerste plaats kan de Vlaamse overheid meer werk maken van investeringen in het onderwijs in het Zuiden in het algemeen. Meer en betere scholen, beter opgeleide leerkrachten, weldoordachte leerplannen en sterke inspectiediensten verhogen ook de onderwijskansen voor meisjes. Specifieke aandacht voor gelijke onderwijskansen voor meisjes en andere kwetsbare groepen is daarbij wel wenselijk om te garanderen dat ook zij profiteren van de investeringen in onderwijssystemen.

Tot op heden blijft de Vlaamse steun aan het onderwijs in het Zuiden beperkt. Bovendien is die steun verschillende jaren op rij in dalende lijn. Indien geen rekening wordt gehouden met de steun voor het Instituut voor Tropische Geneeskunde in Antwerpen, gaat slechts 3,6% van de Vlaamse ODA (official development assistance/Vlaamse officiële ontwikkelingssamenwerking) naar de onderwijssector. Onderwijs vormt dan ook geen prioriteit van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Nochtans zou Vlaanderen, bouwend op zijn grote expertise die het de laatste decennia heeft opgedaan, er sterk toe kunnen bijdragen om in het Zuiden de onderwijskwaliteit te verbeteren en gelijke onderwijskansen te reali-

¹ EFA Global Monitoring Report 2012, Statistical Tables.

² Making Rights Realities: Researching Educational Access, Transitions and Equity. CREATE Consortium for Research on Educational Access, Transitions & Equity, 2011. http://www.create-rpc.org/pdf_documents/Making-Rights-Realities-Keith-Lewin-September-2011.pdf.

³ <http://www.ungei.org/resources/files/2009PGYNewlessons.pdf>.

seren. We vragen dan ook in dit voorstel van resolutie om de Vlaamse positie ten opzichte van de steun aan het onderwijs in het Zuiden te herbekijken en een groter deel van de Vlaamse internationale samenwerking daarop te oriënteren.

Naast een herziening van de Vlaamse steun aan het onderwijs in het Zuiden in het algemeen kan Vlaanderen ook een aantal maatregelen nemen die de onderwijspositie van meisjes helpt verbeteren. Met name de strijd tegen de barrières voor de toegang tot en de vervolmaking van het onderwijs voor meisjes, is daarbij cruciaal. Het gaat daarbij specifiek om het nemen van initiatieven om (seksueel) geweld tegen meisjes op school te stoppen en de strijd tegen huwelijken op jonge leeftijd en tienerzwangerschappen op te voeren.

Het probleem van vroegtijdige zwangerschappen treedt vaak op kort na het gedwongen huwelijk. Die zwangerschappen zijn niet zelden problematisch en geven vaak aanleiding tot complicaties bij de geboorte met hoge mortaliteit tot gevolg. Daarnaast wordt er ook in de schoolomgeving systematisch seksueel geweld gepleegd tegen meisjes. Hoewel dat probleem te weinig in de pers komt, zijn de omvang en de gevolgen ervan op het fysieke en psychologische welzijn van kinderen verstrekkend.

Vlaanderen kan met name een rol spelen in de strijd tegen die barrières op het gebied van onderwijs door een proactieve houding aan te nemen op het internationale politieke en diplomatieke forum. Daarnaast kan Vlaanderen de dialoog aangaan met zijn partnerlanden omtrent die barrières op het gebied van onderwijs en steun bieden aan het vervolmaken en bekendmaken van nationale wetgeving tegen die praktijken; pleiten voor terugtrekking van reservaties of uitzonderingen op de verdragen; investeren in het organiseren van dialoog-, inspraak- en overlegfora in lokale gemeenschappen en mee investeren in programma's over toegankelijke seksuele en relationele vorming, geboorteregistratie, sensibilisering en preventiecampagnes. Met betrekking tot die laatste punten bieden de programma's van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking op het vlak van (preventieve) seksuele en reproductieve gezondheidszorg wellicht een goed aanknopingspunt.

Fatma PEHLIVAN

Sabine POLEYN

Karim VAN OVERMEIRE

Fientje MOERMAN

Elisabeth MEULEMAN

Boudewijn BOUCKAERT

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- wijst op:
  - 1° de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen (MDG: Millennium Development Goal) en meer bepaald op doelstelling 2 (ervoor zorgen dat alle jongens en meisjes de lagere school doorlopen) en doelstelling 3 (ongelijkheid tussen jongens en meisjes uitbannen in het lager en voorgezet onderwijs);
  - 2° de zes doelstellingen van de 'Education for All Agenda' (Onderwijs voor Allen) zoals vastgelegd in het 'Dakar Framework for Action' in april 2000 en bekrachtigd door 164 landen wereldwijd, waaronder België;
  - 3° het belang van onderwijs voor meisjes voor:
    - a) een verbetering van de sociale status van meisjes en vrouwen;
    - b) meer gendergelijkheid in samenlevingen;
    - c) een betere reproductieve gezondheid voor meisjes en vrouwen en beperking van het geboortecijfer;
    - d) een betere gezondheid van (jonge) kinderen en het terugdringen van de kindersterfte via onder meer verbeterde hygiëne, informatie, voeding enzovoort;
    - e) hogere familiale inkomens;
    - f) economische groei van landen;
- stelt vast dat:
  - 1° er wereldwijd nog altijd 126 miljoen kinderen niet naar school gaan. Hiervan zijn er 65 miljoen meisjes: 30,7 miljoen meisjes gaan niet naar de lagere school, 34,3 miljoen meisjes volgen geen lager middelbaar onderwijs. Sub-Sahara-Afrika en Zuid- en West-Azië zijn de regio's met het grootste aantal meisjes die niet naar school gaan. 78% van alle meisjes die wereldwijd niet naar school gaan, leeft in een van die twee regio's;
  - 2° de kwaliteit van het onderwijs in vele landen in het Zuiden nog steeds sterk te wensen overlaat en dat als een gevolg daarvan naar schatting 250 miljoen kinderen (jongens en meisjes) die wel op school zitten, bijzonder slechte leerresultaten behalen. Die kinderen, die vaak na vijf of zes jaar onderwijs nog steeds nauwelijks kunnen lezen, schrijven of rekenen, realiseren de facto hun recht op onderwijs niet en lopen bovendien een zeer grote kans vroegtijdig te stoppen met school;
  - 3° een aantal specifieke barrières de toegang tot onderwijs voor meisjes extra bemoeilijken. Het gaat daarbij onder meer om tienerzwangerschappen, huwelijken op jonge leeftijd en (seksueel) geweld tegen meisjes op en op weg naar school;
  - 4° 40% van de kinderen die niet naar school gaan, leeft in fragiele staten en in door conflicten geteisterde gebieden. Nochtans gaat er slechts 2% van de wereldwijde humanitaire hulp naar onderwijs;
- verwijst naar:
  - 1° de vragen om uitleg van de dames Fatma Pehlivan (*Vragen* VI.Parl. 2010-11, nr. 2078, en 2011-12, nr. 1168) en Sabine Poleyn (*Vragen* VI.Parl. 2010-11, nr. 2114, en 2011-12, nr. 1416 en 1207) tot Vlaams minister Pascal Smet en Vlaams minister-president Kris Peeters over de investeringen van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking in de (basis-)onderwijssector;
  - 2° de recente studie van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving van de KU Leuven (HIVA) en Plan België ('De Belgische hulp aan het basisonderwijs: historiek en denkpistes voor de toekomst'), die vaststelt dat de internationale hulp (ODA) voor basisonderwijs sinds 2010 voor het eerst in jaren terugloopt en dat een aantal belangrijke donoren op het vlak van basisonderwijs zoals Nederland, Canada en Spanje zwaar hebben gesnoeid in hun financiering van het onderwijs in het Zuiden;

- wijst erop dat:
  - 1° de Vlaamse steun aan de totale onderwijssector in het Zuiden in 2012 met 6 miljoen euro 11,8% van de totale Vlaamse officiële ontwikkelingssamenwerking (ODA) bedroeg;
  - 2° indien er geen rekening gehouden wordt met de bijdrage voor het Instituut voor Tropische Geneeskunde in Antwerpen, de Vlaamse ODA voor de onderwijssector in 2012 echter slechts 1,8 miljoen bedroeg (3,6% van de totale Vlaamse ODA);
  - 3° de sector Onderwijs tot op heden niet tot de prioriteiten van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking behoort;
  - 4° de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB) hoofdzakelijk werkt met federaal geld, maar dat zij wel een Vlaamse vzw is, waarvan de werking van het secretariaat door Vlaanderen wordt betaald, dat Vlaamse volksvertegenwoordigers in de raad van bestuur zitten en dat de vzw haar hele budget aan onderwijs in partnerlanden geeft;
  - 5° zowel kinderrechten als gender opgenomen zijn als transversaal thema in het kaderdecreet van 22 juni 2007 inzake ontwikkelingssamenwerking (*Parl. St.* VI.Parl. 2006-07, nr. 1033/9) en dat ook de beleidsnota Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking 2009-2014 (*Parl. St.* VI.Parl. 2009-10, nr. 195/1) het belang benadrukt van die twee transversale thema's die zeer nauw verwant zijn aan het recht op onderwijs voor meisjes;
- vraagt de Vlaamse Regering:
  - 1° via de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking en via de Vlaamse bijdragen in multilaterale samenwerking bij te dragen aan het lager en middelbaar onderwijs in de partnerlanden;
  - 2° te heroverwegen om van basisonderwijs en van MDG2 (ervoor zorgen dat alle jongens en meisjes de lagere school volledig doorlopen) en MDG3 (ongelijkheid tussen jongens en meisjes uitbannen in het lager en voortgezet onderwijs) een prioriteit van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking te maken;
  - 3° daarbij, als relatief kleine ontwikkelingsdonor met een sterke onderwijsexpertise, vooral in te zetten op:
    - a) de verbetering van de onderwijskwaliteit in die landen;
    - b) het realiseren van gelijke onderwijskansen voor meisjes;
  - 4° daarvoor bij uitstek gebruik te maken van de in Vlaanderen aanwezige expertise met betrekking tot kwaliteitsverbetering van onderwijssystemen en gelijke onderwijskansen;
  - 5° de rol van de VVOB te versterken als platform voor uitwisseling van Vlaamse onderwijsexpertise en als belangrijke partner van het Vlaamse ontwikkelingsbeleid op het vlak van basisonderwijs en secundair onderwijs gezien haar jarenlang opgebouwde expertise in die sector en haar significante aanwezigheid in ontwikkelingslanden die aanvullend zijn ten opzichte van de partnerlanden van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking;
  - 6° ook in noodsituaties het belang van onderwijs (met name voor meisjes) te erkennen en daarmee rekening te houden in de Vlaamse humanitaire hulpverlening en noodhulpverlening;
  - 7° het negatieve effect van huwelijken op jonge leeftijd en tienerzwangerschappen op de onderwijskansen van meisjes te erkennen en in de partnerlanden van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking, onder meer in het kader van programma's omtrent preventieve gezondheidszorg, bij te dragen tot seksuele en relationele vorming van jongeren;
  - 8° in de dialoog met de partnerlanden van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking het belang van nationale investeringen in onderwijs voor meisjes (en jongens) te benadrukken;

9° op relevante internationale fora duidelijk stelling te nemen ten voordele van de strijd tegen huwelijken op jonge leeftijd, tienerzwangerschappen en (seksueel) geweld op scholen.

Fatma PEHLIVAN

Sabine POLEYN

Karim VAN OVERMEIRE

Fientje MOERMAN

Elisabeth MEULEMAN

Boudewijn BOUCKAERT